

Innhold

Introduksjon til bokserien	11
Innledning	17
<i>Kapittel 1</i>	
Ulike perspektiver på språklæring og læring	21
Det sosiokulturelle perspektivet	24
Oppsummering.....	30
<i>Kapittel 2</i>	
Hva er språk, og hvordan lærer vi språk?	31
Språk forstått som form, innhold og bruk	31
Innhold.....	32
Form.....	33
Bruk.....	36
Helhetsblikk på modellen.....	38
Hvordan læres nye ord?	39
Definisjonslæring.....	39
Kontekstbasert læring av ord.....	41
Morfemanalyse	42
Oppsummering	45
<i>Kapittel 3</i>	
Samtale og muntlighet	47
Samtaleferdigheter	47
IRE-samtalemønster.....	49
Kognitivt utviklende samtaler	50
Muntlig kommunikasjon på skolen og SFO	53
Oppsummering	55

Kapittel 4

Språkutvikling i alderen 5–10 år	57
5–6-åringers og 10-åringers språkferdigheter.....	57
Språkets lydside	58
Ordforråd og begrepsforståelse.....	58
Syntaks.....	60
Bruk av språket	60
Skriftspråklige ferdigheter.....	61
Språklige ferdigheter sett i lys av språkmodell	61
Brua fra talespråk til skriftspråk.....	64
Miljøets oppgave som støtte i utvikling av språk.....	66
Oppsummering	67

Kapittel 5

Flerspråklige barn	69
Ulike perspektiver på begrepene flerspråklig, minoritetsspråklig og enspråklig	69
Å lære seg flere språk – utfordringer og muligheter.....	71
Utvikling av andrespråk.....	74
SFO-ansattes samtaler med flerspråklige barn	77
Flerspråklige barn og lek	80
Foreldresamarbeid.....	81
Oppsummering	83

Kapittel 6

Språk og lek	85
Språk som lekens fantasirom	85
Ulike perspektiver på lekens plass.....	87
Språket som inngangsport til lek	89
Felles referanserammer for lek	90
Oppsummering	92

Kapittel 7

Barns deltakelse i språksituasjoner og deres språklige uttrykk	95
Hvor finner vi de gode språksituasjonene?	96
Muntlig språk versus skriftspråk	99
Barns kreative språklige uttrykk.....	101
Slanguttrykk.....	101

Humor	103
Vitser og gåter	105
Ironi og sarkasme	106
Tabuord og banning	107
Oppsummering	109

Kapittel 8

Lesing, skriving og digital språkkompetanse	111
Veien fra muntlig språk til skriftlig språk	111
Hva er lesing?	113
Å bli en leser	115
Leseaktiviteter i SFO	118
Skriving	119
Digital språkkompetanse	122
Digital dømmekraft	122
Barns bruk av digitale plattformer i fritid og lek	124
Gaming	126
Skriftspråket som dialog	128
Digitale aktiviteter	130
Oppsummering	132

Kapittel 9

Sammenheng mellom språkforstyrrelse og atferd	133
«Han hører aldri etter og er alltid sist på plass»	133
Utviklingsmessig språkforstyrrelse	135
Semantisk vanske	135
Fonologisk vanske	138
Pragmatisk vanske	140
Konsekvenser av språkforstyrrelser	142
Ulike nivåer for forebygging	143
Oppsummering	146

Kapittel 10

Overganger	147
Overgangen fra barnehagen til SFO og skole	147
Samarbeid mellom barnehage og SFO og skolen	149
Vil jeg få venner?	150
Overgangsobjekter	151

INNHOLD

Fysiske besøk på SFO og skolen	152
Foreldresamarbeid.....	153
Oppsummering	155
Referanser	156